Verohallinto / Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

LAUSUNTO
2020/020
HE 2/2021vp
VH/958/02.98.00.03/2021

19.2.2021

Verojaostolle

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle veronumeromenettelyn laajentamisesta ja laiksi verontilityslain 13 §:n muuttamisesta

Lausumapyyntö

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksiköltä lausumaa hallituksen esityksestä eduskunnalle veronumeromenettelyn laajentamisesta ja laiksi verontilityslain 13 §:n muuttamisesta.

Lausuma

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö lausuu esityksestä harmaan talouden torjunnan näkökulmasta ja kannattaa esityksessä ehdotettuja veronumeron käyttöönottoa laivanrakennusalalla, tunnistekorttien käyttöönottoa ja työmaan päätoteuttajan luettelonpitovelvollisuutta työntekijöistä.

Perustelut

Vaikutukset verovalvontaan ja harmaan talouden torjuntaan

Hallituksen esitysluonnoksen mukaisen laivanrakennusalan veronumeromenettelyn voidaan arvioida tuottavan samansuuntaisia hyötyjä kuin rakennusalan veronumeromenettelyn on havaittu tuottavan. Työntekijöiden tunnistaminen ja rekisteröinti tehostuvat, kun telakka-alueelle sisäänpääsyn vaatimuksena on veronumero, joka on rekisteröity veronumerorekisteriin. Veronumeron saadakseen täytyy työntekijällä olla suomalainen henkilötunnus. Työntekijöiden tunnistaminen ja yksilöinti saattavat menettelyn piirissä olevat työntekijät verotuksen perusvalvonnan piiriin. Verovalvonnan kattavuus lisääntyy, koska etenkin ulkomaiset työntekijät saadaan tunnistettua ja rekisteröityä entistä laajemmin.

Työturvallisuuslain 52 a § ehdotetaan säädettäväksi velvollisuus kuvallisten, työntekijän yksilöivän tunnistekorttien käyttämiseen ja näkyvillä pitämiseen telakka-alueella. Tunnistekortissa olevan veronumeron avulla voidaan todeta kortin haltijan veronumerorekisteröinnin voimassaolo. Päätoteuttaja ja muut työmaalla toimivat voivat tarkastaa Veronumeron voimassaolon www.vero.fi -sivuilla sijaitsevasta palvelusta oma-aloitteisesti.

Työturvallisuuslain 52 b § -lainkohdaksi esitetään päätoteuttajan luettelonpitovelvollisuutta työntekijöistä ja itsenäisistä työnsuorittajista, työntekijöiden

työnantajista ja työn kestosta sekä lähetettyjen työntekijöiden edustajista. Luetteloon merkittävät tiedot parantavat verovalvonnan kohdistamista, esimerkiksi verotarkastuksissa. Luettelon tietojen avulla voidaan osoittaa mm. ulkomaisen työntekijän verovelvollisuuden laajuus.

Vaikutukset muiden viranomaisten toimintaan

Aluehallintoviraston kannalta veronumeromenettelyn laajentamisella telakoille olisi myönteinen vaikutus työsuojeluviranomaisen suorittamaan valvontaan, erityisesti ulkomaalaisen työvoiman käytön valvontaan ja tilaajavastuuvalvontaan.

Aluehallintoviraston työsuojeluvalvonnan näkökulmasta nykyisin tiedon saaminen telakoilla toimivista yrityksistä ja niiden ketjuista sekä telakan työntekijöistä voi olla haastavaa. Telakoilla toimivia yrityksiä ja niiden työntekijöitä saadaan selvitettyä yhteistyössä telakoiden kanssa, mutta veronumeromenettelyn laajentaminen telakoille selkiyttäisi tilannetta huomattavasti ja parantaisi tietojen luotettavuutta. Erityisesti kuvalliset tunnisteet ja luettelon pitäminen telakalla työskentelevistä henkilöistä ovat tärkeitä työsuojeluviranomaiselle vaikuttavan valvonnan toteuttamiseksi.

Sekä ulkomaalaisen työvoiman käytön valvonnassa, että tilaajavastuuvalvonnassa on tärkeää selvittää, ketkä työskentelevät telakalla ja minkä työnantajan palveluksessa. Tähän ongelmaan auttaa pakollinen tunnistekortti, johon pitää merkitä palkanmaksajayritys. On mahdollista, että tunnistekortit voivat sisältää virheellistä tietoa, mutta nykytilaan verrattuna tilanne selkiytyisi ja parantaisi tietojen luotettavuutta.

Tietojensaannin turvaaminen

Veronumeromenettely itsenäisenä valvontakeinona lisää verovalvonnan tehokkuutta, kun veronumeron myöntämisen yhteydessä veronumeron saaja tulee tunnistettua ja merkittyä Verohallinnon rekisteriin. Pääasiallista määräysvaltaa käyttävällä työnantajalle tulee hallituksen esityksen myötä velvollisuus pitää luetteloa telakka-alueella työskentelevistä työntekijöistä. Velvollisuudet koskisivat käytännössä telakkatoiminnasta vastaavia yrityksiä.

Harmaan talouden selvitysyksikkö esittää harkittavaksi, että rakennusalalla käytössä oleva työntekijä- ja urakkatietojen ilmoittamisvelvollisuus otettaisiin käyttöön telakkatoimialalla myöhemmässä vaiheessa. Toteuttamisesta olisi hyötyä verovalvonnan lisäksi ainakin työsuojeluhallinnon ulkomaalais- ja tilaajavastuuvalvonnan tehtävissä.

Toinen vaihtoehto tietojensaannin turvaamiselle olisi asian huomioiminen osana Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelmaan 2020-2023 kuuluvaa kirjausta koskien Verohallinnon tietojensaannin turvaamista. Toimenpideohjelman kirjauksen myötä käynnistettävillä toimenpiteillä olisi mahdollista turvata Verohallinnon tietojensaanti myös laivanrakennusalalta, jos ei edellä mainittu työntekijä- ja urakkatietojen ilmoittamismenettelyä oltaisi ottamassa käyttöön veronumerolain säätämisen jälkeen.

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
htsy@vero.fi

Helsingissä 19.2.2021

Janne Marttinen
johtaja

Jouni Kytölä
pääanalyytikko

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
htsy@vero.fi